

25 Σεπτεμβρίου 1915

Η (3^η) μάχη του Αρτουά

Το καλοκαίρι του 1915 πέρασε με επιθέσεις και αντεπιθέσεις στο Δυτικό μέτωπο, χωρίς να αλλάξει κάτι, πέρα από τους νεκρούς και των δυο πλευρών. Όμως, ο Γάλλος στρατηγός Ζόζεφ Ζακ Σεζέρ Ζοφρ προετοιμάζε τη μεγάλη του επιχείρηση με σκοπό να διασπάσει τη γερμανική άμυνα στην Καμπανία. Για τον σκοπό αυτό, περαιώθηκε στη Γαλλία μεγάλος αριθμός Βρετανών στρατιωτών. Συγκεντρώθηκαν έτσι 53 αγγλογαλλικές μεραρχίες πεζικού, 15 ιππικού, δώδεκα εφεδρικές μαζί με τον βελγικό στρατό, δυο χιλιάδες βαριά κανόνια και τρεις χιλιάδες πεδινά πυροβόλα. Ο Ζοφρ ήταν βέβαιος για τη νίκη, καθώς είχε γίνει γνωστή η μετακίνηση γερμανικών δυνάμεων από το δυτικό στο ανατολικό μέτωπο.

Οι μάχες ξεκίνησαν με αντιπερισπασμό των Βρετανών στην περιοχή Αρτουά (τρίτη εκεί μάχη) και με χρήση δηλητηριωδών αερίων, αυτή τη φορά από τη μεριά των συμμάχων της Αντάντ. Η γαλλική επίθεση εκδηλώθηκε στην Καμπανία. Μέχρι τον Νοέμβριο, καμία πλευρά δεν είχε κερδίσει τίποτα, ενώ οι Γάλλοι είχαν απώλειες 145.000 ανδρών. Πάλι μετακίνησαν στρατό οι Γερμανοί. Αυτή τη φορά, από το ανατολικό, στο δυτικό μέτωπο. Όταν οι επιχειρήσεις έληξαν, ο Ζοφρ μπορούσε να υπερηφανεύεται ότι κέρδισε έδαφος ίσο με 1.300 στρέμματα.

1066: Ο πρόσφατα εκλεγμένος βασιλιάς της Αγγλίας, Χάρολντ, νικά σε αποφασιστική μάχη τους **Νορβηγούς** του Χαρδράδα που επίσης στέφθηκε βασιλιάς της Αγγλίας. Ο Χαρδράδα σκοτώθηκε. Είκοσι μέρες αργότερα, σκοτώθηκε και ο Χάρολντ από τον Γουλιέλμο Α' τον Κατακτητή και τους **Νορμανδούς** του.

1555: Δημοσιεύεται η Ειρήνη της Αυγούστας, η οποία δίνει τέλος στις διαμάχες μεταξύ Προτεσταντών και Καθολικών στις γερμανικές πολιτείες.

1788: Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ προκηρύσσει εκλογές για τη σύγκληση του συμβουλίου των γενικών τάξεων.

1849: Πεθαίνει ο Νικήτας Σταματελόπουλος, ήρωας της επανάστασης, γνωστός ως Νικηταράς ο Τουρκοφάγος. Είχε γεννηθεί το 1782 στο χωριό Τουρκολέκα της Αρκαδίας.

1908: Υπόθεση των λεγεωνάριων στην Καζαμπλάνκα. Με αφορμή κάποιες σφαγές Ευρωπαίων το 1907, η Γαλλία βάζει πόδι στο Μαρόκο, αρχίζοντας ανταγωνισμό με τη Γερμανία.

1943: Ρωσικά στρατεύματα ελευθερώνουν το Σμόλενσκ, έναν από τους πιο σημαντικούς προμαχώνες της Ρωσίας που βρισκόταν στα χέρια των Γερμανών.

1972: Παραιτείται η κυβέρνηση της Νορβηγίας, μετά το «όχι» στο εθνικό δημοψήφισμα για την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ.

1990: Το κυβερνών Σοσιαλιστικό Κόμμα της Βουλγαρίας επανεκλέγει τον Αλεξάντερ Λίλοβ ως ηγέτη και απομακρύνει μεταρρυθμιστές από βασικές θέσεις κλειδιά του κόμματος.

Η 25^η Σεπτεμβρίου στον πολιτισμό

25 Σεπτεμβρίου 1513

Η ανακάλυψη του Ειρηνικού

Η πρώτη σωστή σκέψη του βασιλιά της Αραγονίας Φερδινάνδου (1452 - 1516) ήταν να παντρευτεί την Ισαβέλλα (1451 - 1504), βασίλισσα της Καστίλης. Η δεύτερη σωστή του σκέψη ήταν να διώξει τους παρηνκασμένους Άραβες από την Ιβηρική χερσόνησο. Έτσι, στα τέλη του ΙΕ' αιώνα, ολόκληρη η Ισπανία ενώθηκε σε ένα πανίσχυρο βασίλειο.

Αναδιοργάνωσε και την Ιερά Εξέταση, να τα έχει καλά με τον πάπα, και ονομάστηκε Φερδινάνδος Ε' ο Καθολικός. Και η γυναίκα του, Ισαβέλλα Α' η Καθολική. Η τρίτη σωστή

σκέψη ήταν της Ισαβέλλας: Χρηματοδότησε τον Χριστόφορο Κολόμβο, να βρει θαλάσσιο δρόμο για τις Ινδίες, πλέοντας δυτικά. Το 1492, ο Κολόμβος γύρισε και ανάγγειλε πως βρήκε ό,τι του ζήτησαν. Είχε ανακαλύψει την Αμερική αλλά δεν το κατάλαβε. Η ανακάλυψή του, όμως, ξεσήκωσε όλους τους Ισπανούς τυχοδιώκτες που νόμισαν πως βρήκαν τρόπο να πλουτίσουν εύκολα. Ήταν το κύμα των κονκισταδόρων που αυτοπροβάλλονταν ως λαϊκοί ιεραπόστολοι και πρωτοπόροι του βασιλιά της Ισπανίας ([βλ. 3.8.1521](#)). Ανάμεσά τους, και ο αξιωματικός του ισπανικού στρατού Βάσκο Νούνιεθ ντε Μπαλμπόα (1475 - 1517).

Ο Μπαλμπόα βρέθηκε στην ανατολική ακτή του σημερινού Παναμά όπου δημιούργησε την πόλη Σάντα Μαρία ντι Αντίγκουα. Δεν μπορούσε να φανταστεί ότι, αν έκανε τον κόπο να διασχίσει άλλα 78 χλμ. προς τα δυτικά, θα συναντούσε έναν άλλον ωκεανό, τον Ειρηνικό, που οδηγούσε στις Ανατολικές Ινδίες κι από κει στην Ισπανία.

Με τον καιρό, οι ιθαγενείς της ενδοχώρας ξεθάρρεψαν κι άρχισαν να τους επισκέπτονται, φέρνοντας δώρα, όμορφα χρυσά κοσμήματα. Μόνο που ο φύλαρχος ενοχλήθηκε, όταν είδε τους Ισπανούς να μην ενδιαφέρονται για την τέχνη του δουλεμένου μετάλλου αλλά να μετράνε το πάχος του χρυσού. Θυμωμένος, είπε στον Μπαλμπόα πως, αν τόσο πολύ τον ενδιέφερε αυτό το κίτρινο μέταλλο, δεν είχε παρά να περάσει το βουνό και να βγει σε μian άλλη ακτή, όπου ο χρυσός αφθονούσε.

Δε χρειαζόταν δεύτερη κουβέντα. Ο Μπαλμπόα μάζεψε 190 άνδρες, όπλα, πυρομαχικά και άγρια σκυλιά και, την 1^η Σεπτεμβρίου 1513, ξεκίνησε να βρει, όπως νόμιζε, το θρυλικό Ελντοράντο. Προχωρώντας, μπήκε σε ένα δάσος όπου κατοικούσε μια φυλή ιθαγενών. Δίχως να διστάσουν, οι Ισπανοί σκότωσαν 600 κι έριξαν όσους αιχμαλώτισαν ζωντανή τροφή στα άγρια σκυλιά τους.

Στις 25 Σεπτεμβρίου 1513, ο Βάσκο Νούνιεθ ντε Μπαλμπόα βρέθηκε σε μια βουνοκορφή από όπου αντίκρισε ένα θέαμα πρωτόγνωρο. Στα πόδια του, η θάλασσα απλωνόταν ως πέρα στον ορίζοντα, όπου μπορούσε να φτάσει η ματιά του. Είχε ανακαλύψει τον Ειρηνικό ωκεανό αλλά όχι και την απεραντοσύνη του. Ένας τρόμος τον κυρίευσε: Κι αν κάποιος άλλος τον προλάβει; Άρχισε να τρέχει. Πίσω του έτρεχαν οι άλλοι Ισπανοί. Περνούσε παρθένα μέρη, αγωνιώντας να φτάσει πρώτος. Έκπληκτοι οι λίγοι ιθαγενείς έβλεπαν τους βιαστικούς Ισπανούς να προσπερνούν.

Χρειάστηκαν τέσσερις μέρες ώσπου να φτάσουν στην ακτή. Ο Μπαλμπόα χίμηξε στο νερό προχωρώντας ώσπου η θάλασσα να φτάσει στα γόνατά του. Ξιφούληξε και βύθισε το

σπαθί του στον Ειρηνικό, αναγγέλλοντας πως κατακτούσε αυτή τη θάλασσα, στο όνομα του βασιλιά Φερδινάνδου, του οποίου εκπρόσωπο στην περιοχή όριζε τον εαυτό του.

Αλλά ο Ειρηνικός είναι πολύ μεγάλος για να κατακτηθεί με ένα σπαθί. Και η δυτική ακτή του Παναμά δεν είχε χρυσάφι.

1493: Ο Χριστόφορος Κολόμβος ξεκινά από το Κάδιξ της Ισπανίας για το δεύτερο ταξίδι του στον Νέο Κόσμο.

1956: Αρχίζει να λειτουργεί το πρώτο υπερατλαντικό τηλεφωνικό καλώδιο που ενώνει το Όμπαν της Σκοτίας με το Νιουφάουντλαντ του Καναδά. Σήμερα, οι τηλεπικοινωνιακοί δορυφόροι το έχουν θέσει σε αχρηστία.

1962: Στο Σικάγο, ο Σόνι Λίνστον κερδίζει τον παγκόσμιο τίτλο μποξ βαρέων βαρών, βγάζοντας νοκ άουτ από τον πρώτο κιάλας γύρο, τον Φλόιντ Πάτερσον.

1970: Πεθαίνει σε ηλικία 72 χρόνων ο Γερμανός συγγραφέας του βιβλίου «Ουδέν νεότερον από το Δυτικόν Μέτωπον», Έριχ Μαρία Ρεμάρκ. Τα βιβλία του απαγορεύτηκαν από τους Ναζί το 1933. Είχε γεννηθεί το 1898.

1994: Οι Ελβετοί ψηφοφόροι εγκρίνουν κυβερνητικό σχέδιο που δημιουργεί νόμο κατά του ρατσισμού.

2005: Νικώντας στον τελικό του Βελιγραδίου 78-62 την εθνική Γερμανίας, η εθνική Ελλάδα ανακηρύσσεται πρωταθλήτρια Ευρώπης στο μπάσκετ για δεύτερη φορά στην ιστορία της (η προηγούμενη ήταν το 1987). Ο προπονητής, Παναγιώτης Γιαννάκης, αρχηγός το 1987, είναι ο μοναδικός στην Ευρώπη που πήρε το κύπελλο και ως παίκτης.

2006: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει ο σερ Μάλκολμ Αρνολντ, ο πρώτος Βρετανός συνθέτης που κέρδισε Όσκαρ (το 1958, για τη μουσική της ταινίας «Η γέφυρα του ποταμού Κβάι»). Είχε γράψει τη μουσική για 132 ταινίες.

2008: Εκτοξεύεται με επιτυχία το κινεζικό διαστημόπλοιο «Σενζού7» («Θεϊκό όχημα») με πλήρωμα τριών αστροναυτών.

2012: Σε ηλικία 94 χρόνων, πεθαίνει ο θεατρικός σκηνοθέτης, μεταφραστής, συγγραφέας

και θεωρητικός του θεάτρου Αλέξης Σολομός. Είχε γεννηθεί το 1918.